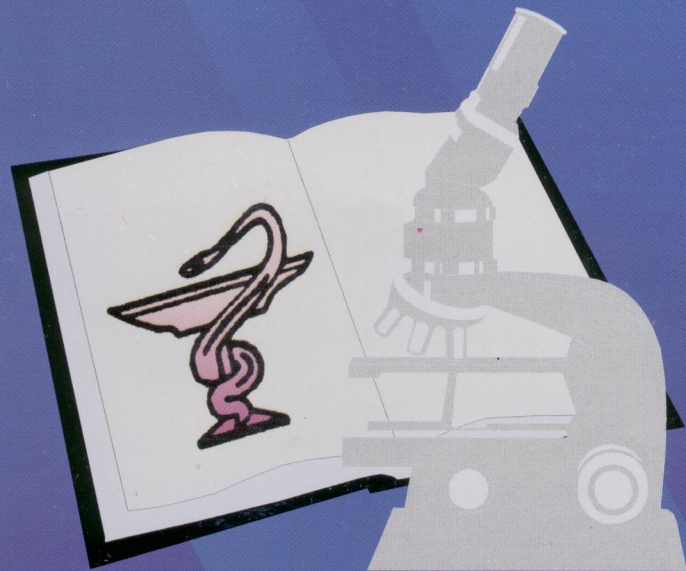

МЕДИЧНА ОСВІТА

3/2012

Міністерство охорони здоров'я України

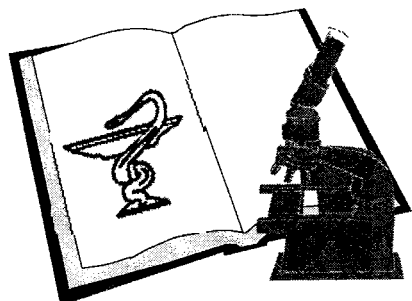
*ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського
МОЗ України"*

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика

МЕДИЧНА ОСВІТА

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

- ◆ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
- ◆ ДОСВІД З ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ
- ◆ ПОВІДОМЛЕННЯ, РЕЦЕНЗІЇ
- ◆ З ІСТОРІЇ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
- ◆ ЮВІЛЕЇ

*Ministry of Public Health of Ukraine
SHEI "Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of MPH of Ukraine"
National Medical Academy of Post-Graduate Education by P. L. Shupyk*

MEDICAL EDUCATION

SCIENTIFIC-PRACTICAL JOURNAL

3/2012

<i>І. М. Мельничук</i> ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ	55
<i>Л. М. Мосула</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В КОНТЕКСТІ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПРИ ВИВЧЕННІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ХІМІЇ	61
<i>Н. А. Ничик</i> ЯКИМ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИМ МАТЕРІАЛАМ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ НАДАЮТЬ ПЕРЕВАГУ СТУДЕНТИ?	64
<i>І. В. Ніженковська, Л. В. Яніцька, О. В. Стеченко, М. С. Власенко, Т. П. Прадій</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ НА МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ	66
<i>В. М. Одинцова, О. М. Денисенко</i> ВИКОРИСТАННЯ РЕЙТИНГОВОГО ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ФАРМАКОГНОЗІЇ ЗА УМОВ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ	69
<i>І. Ю. Олійник</i> РОЛЬ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У САМОПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ ДО ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІНТЕГРОВАНОГО ІСПИТУ "КРОК 1. СТОМАТОЛОГІЯ" ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІ- ЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	72
<i>Т. О. Перцева, О. А. Шевченко, Н. І. Рублевська, О. П. Штепа, В. В. Євтушенко, В. І. Главацька, Л. В. Григоренко, Ю. С. Крамарьова</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ГІГІЄНИ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ СТУДЕНТАМ ПЕДІАТРИЧНОГО І МЕДИКО- ПРОФІЛАКТИЧНОГО ПРОФІЛЮ	76
<i>Н. І. Рега</i> ДИСТАНЦІЙНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ МАГІСТРА МЕДСЕСТРИНСТВА В ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО	80
<i>Ю. Є. Роговий, Л. О. Філіпова, В. А. Дорошко, М. В. Дікал, К. В. Слободян, О. М. Ленюков</i> РОЛЬ ЦЕНТРАЛЬНОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ЛАБОРАТОРІЇ У ПОКРАЩАННІ НАВЧАЛЬНО- МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ КАФЕДРИ ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ	84
<i>А. С. Сон, В. В. Добровольський, Ю. І. Горанський, Г. В. Перькова, О. М. Стоянов, О. П. Лебідь</i> ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ НЕЙРОХІРУРГІЇ І НЕВРОЛОГІЇ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	86
<i>Н. О. Федчишин</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ПИТАННЯ ГЕРБАРТІАНСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ	89
РЕЦЕНЗІЯ	93

УДК 616.31:378.147.111

РОЛЬ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У САМОПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ ДО ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІНТЕГРОВАНОГО ІСПИТУ “КРОК 1. СТОМАТОЛОГІЯ” ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

І. Ю. Олійник

Буковинський державний медичний університет (Чернівці)

ROLE OF NEW TECHNOLOGIES IN SELF-PREPARATION OF STUDENTS-DENTISTS FOR THE LICENSE INTEGRATED EXAMINATION “KROK 1. DENTISTRY” BY THE CREDIT-MODULAR SYSTEM OF THE ORGANIZATION OF EDUCATIONAL PROCESS

I. Yu. Oliynyk

Bukovynian State Medical University (Chernivtsi)

У статті проведено аналіз ефективності застосування системи дистанційного навчання “Moodle” для самопідготовки студентів-стоматологів до складання ліцензійного інтегрованого іспиту “Крок 1. Стоматологія”.

The article analyzed the efficiency of application of system of remote training “Moodle” for self-preparation of dental students for passing the license integrated examination “Krok 1. Dentistry”.

Вступ. Навчальний процес, як складова частина загального процесу виховання всебічно розвиненої особистості, що відповідає потребам сучасного суспільства, повинен забезпечити реалізацію трьох функцій: освітньої, розвиваючої та виховної [1]. Підвищення освітнього рівня лікаря, як фактора його конкурентоспроможності, на сучасному етапі є одним із основних завдань вищої медичної освіти та зумовлює високі вимоги до якості підготовки спеціалістів медичного профілю. У цьому ключі одним із пріоритетних напрямів є покращення індивідуального підходу до розвитку творчих здібностей спеціалістів з опорою на їх самостійну роботу. Саме самостійну роботу студентів за кредитно-модульної системи організації навчального процесу дозволяють організувати, направити та оцінити системи дистанційного навчання (СДН), які сьогодні займають своє вагоме місце на ринку освітніх послуг, а розвиток інфраструктури цифрових і мобільних комунікацій сприяє впровадженню в навчальний процес інноваційних технологій [2]. Необхідність створення СДН та їх ефективного впровадження на всіх освітніх рівнях усіх форм навчання визначено Законом України “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки” [3]. Для розробки і орга-

нізації СДН сьогодні застосовуються різноманітні програмні системи [4]. Прикладом комерційних програмних систем є “Black Board”, “Lotus Learning Space”, “WebTutor”, RATIO-AI®, російські продукти компаній “ГиперМетод”, “Прометей” тощо. За відкритими ліцензіями розповсюджуються “Open Source Moodle”, “ILIAS”, “Sakai”, “Desire2Learn”.

Необхідними умовами застосування дистанційних технологій навчання є наявність інфраструктури цифрових комунікацій, які лежать в основі єдиного інформаційного простору навчального закладу, готовність викладацького складу до впровадження цих технологій у навчальний процес, організаційна система розробки і контролю якості навчаючих та контролюючих комп’ютерних курсів тощо [5, 6]. Одним із найбільш дискусійних видів навчальної діяльності студентів є самостійна робота студентів. В умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу до неї відносять: підготовку до аудиторних занять, опрацювання розділів (тем), які не викладаються на аудиторних заняттях, виконання та захист індивідуальних завдань, оволодіння практичними навичками, підготовка до складання модульного контролю [7].

На сьогодні дещо в тіні залишаються питання висвітлення ролі нових технологій (СДН) у самопідго-

товці студентів до ліцензійних інтегрованих іспитів (ЛШ) “Крок 1”, “Крок 2”, “Крок 3” за кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Мета статті полягає саме у проведенні аналізу ефективності застосування СДН для самопідготовки студентів-стоматологів до складання ЛШ “Крок 1. Стоматологія”.

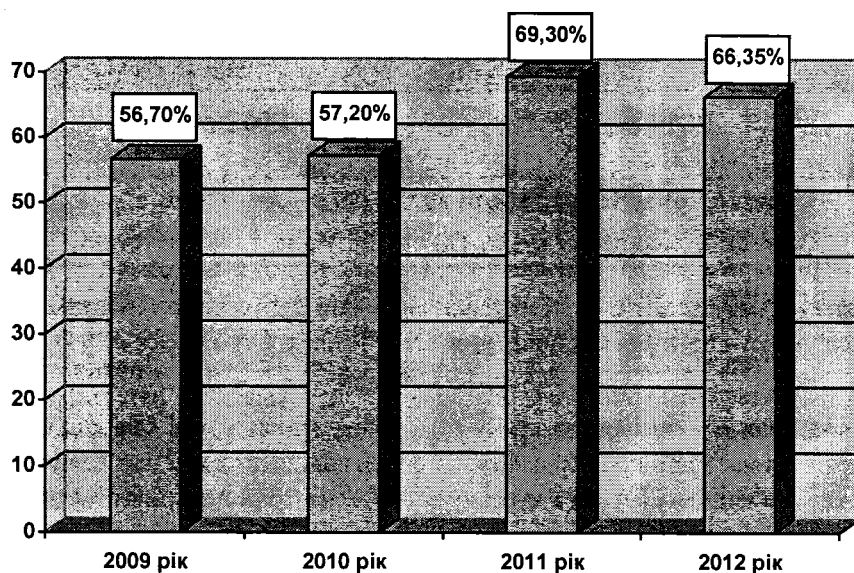
Основна частина. Модернізація освіти на засадах Болонської декларації потребує розробки ефективних засобів навчання і керування процесом навчання в нових умовах. Впровадження кредитно-модульної системи в медичну освіту привело до перерозподілу навчального часу в бік самостійної роботи. Саме тут актуальними є два шляхи її спрямування: організація самостійної роботи студентів та контроль. Джерела педагогічної літератури підкреслюють, що контроль є так званим “зворотним зв’язком” між викладачем вузу і студентом. За рахунок контролю знань педагог отримує інформацію про ефективність навчання з даного предмета чи окремої теми. Самостійна ж робота студентів із застосуванням СДН переважно має традиційний, загально визначений характер. Однак, окрім організації самостійної роботи студентів в традиційному (для кредитно-модульної системи навчання) руслі, її спрямування може бути розширеним і для самопідготовки студентів до складання ЛШ “Крок 1”, “Крок 2”, “Крок 3” тощо.

У Буковинському державному медичному університеті система дистанційного навчання “Moodle”

використовується для самопідготовки до ЛШ “Крок 1. Стоматологія” та її контролю у студентів 3 курсу стоматологічного факультету вже два роки. Перші позитивні висновки про переваги застосування цієї системи дистанційного навчання можна зробити, провівши аналіз-порівняння відсотка (діаграма 1) успішного складання ЛШ “Крок 1. Стоматологія” в 2009–2010 рр. (коли СДН “Moodle” не використовували для самопідготовки і контролю студентів-стоматологів) з результатами 2011–2012 рр. (де у процес підготовки студентів до ЛШ “Крок 1. Стоматологія” було включено обов’язкову самопідготовку студентів та її контролю у СДН “Moodle” БДМУ).

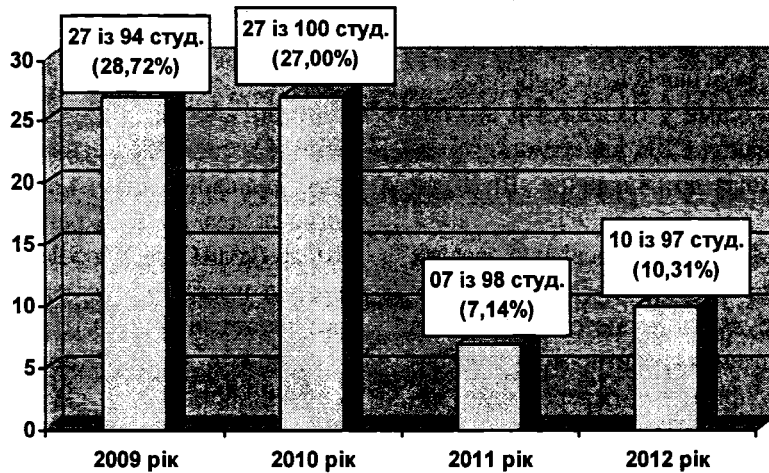
Безперечно, як позитивний результат використання СДН “Moodle” при самопідготовці студентів-стоматологів до складання ЛШ “Крок 1. Стоматологія” (діаграма 2) можна вважати суттєве зменшення у 2011–2012 рр. порівняно з 2009–2010 рр. кількості студентів, які не склали з першого разу цей ЛШ.

Порівняння результатів роботи студентів 3 курсів стоматологічного факультету при їх самопідготовці в СДН “Moodle” БДМУ з результатами складання ними ЛШ “Крок 1. Стоматологія” (2011–2012 рр.) показує статистично достовірну розбіжність (діаграма 3) середнього показника (%) по курсу, оскільки під час самопідготовки у СДН студенти можуть попередньо опрацювати тестові завдання з 9 дисциплін, що входять до складу ЛШ “Крок 1. Стоматологія” у навчальному та контролюючому режимах, а під час офіційного скла-

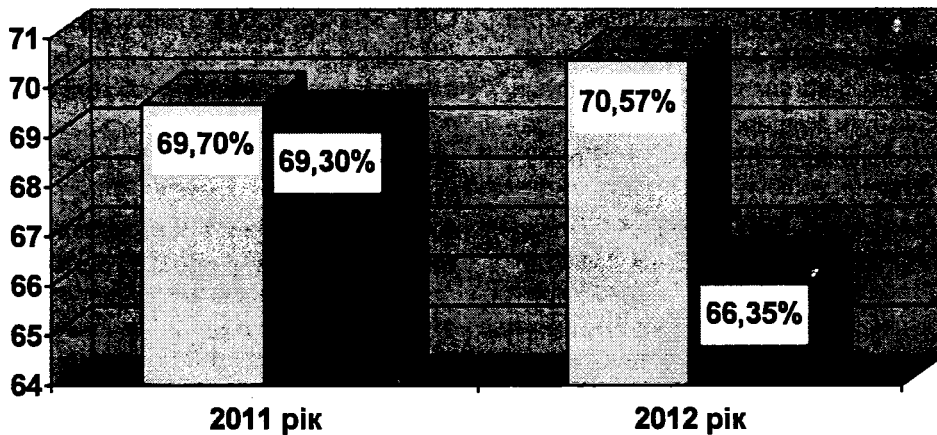
■ Результат (%) складання ЛШ “Крок 1. Стоматологія” 2009–2012 рр.

Діаграма 1. Порівняння результатів складання студентами-стоматологами ЛШ “Крок 1. Стоматологія” у 2009–2012 рр. (%)

□ К-сть студентів, які не склали "Крок 1. Стоматологія" за першою спробою (2009–2012 рр.)

Діаграма 2. Кількість студентів-стоматологів, які не склали за першою спробою ЛШ "Крок 1. Стоматологія" у 2009–2012 рр.

■ Середній результат роботи курсу (%) в СДН "Moodle"
 ■ Середній результат курсу (%) за ЛШ "Крок 1. Стоматологія"

Діаграма 3. Порівняння результатів самопідготовки студентів 3 курсів стоматологічного факультету в СДН "Moodle" з результатами складання ними ЛШ "Крок 1. Стоматологія" у 2011–2012 рр. (середній % по курсу)

даня ЛШ "Крок 1. Стоматологія" – працювали з ними вперше. Рівноцінна картина має місце при порівнянні результатів і по окремих академічних групах 3 курсів стоматологічного факультету за 2011–2012 рр.

Моніторинг якості підготовки студентів 3 курсу стоматологічного факультету до складання ЛШ "Крок 1. Стоматологія" із використанням потужностей СДН "Moodle" БДМУ у жовтні 2011 року – лютому 2012 року підтвердив значимість її безперервності та відкрив деякі недоліки.

Проведення, в ході самопідготовки студентів до складання ЛШ "Крок 1. Стоматологія", ряду проміжних контрольних зрізів показало позитивний вплив самопідготовки та контролю студентів-стоматологів при роботі у СДН на зростання відсотка (%) засвоєння виставленого у навчальному та контролюючому режимах СДН "Moodle" матеріалу.

Водночас ми не повинні випускати з уваги кілька суттєвих моментів, які слід віднести до недоліків організації самопідготовки студентів до ЛШ "Крок 1.

Стоматологія” та дистанційного контролю її якості з використанням СДН “Moodle”. По-перше, нам не вдалось ще підняти самосвідомість студентів-третьокурсників до такого рівня, щоб досягнути 100 % регулярної їх участі у роботі університетської СДН. Це, в свою чергу, знаходить відображення у тому, що ряд студентів ухиляється від контролю свого рівня знань тест-системою, а результат працюючих у ній студентів із кращим рівнем підготовки (ніж тих, які допускають ухиляння) робить сумарний результат групи чи курсу дещо завищеним порівняно з фактично наявним рівнем. По-друге, недостатня самосвідомість окремих студентів та бажання при цьому отримати хороший результат контрольних тестувань у СДН призводить, очевидно, до обманного виконання контрольних дистанційних тестувань більш підготовленими у теоретичному плані студентами, яких залучають слабші за рівнем підготовки студенти (із входом у СДН під їхніми логінами та паролями). Саме такими діями, очевидно, слід пояснити різницю розбіжність між результатом контрольних тестувань окремих студентів у СДН “Moodle” та результатами їх письмових контрольних зрізів за одними і тими ж базами тестових завдань. По-третє, існує, хоч і незначна група студентів (близько 2-3 %), яка все ще не має постійного доступу до мережі Інтернет та не використовує університетську комп’ютерну базу для роботи у СДН “Moodle” аргументуючи це тим, що готується до складання ЛШ “Крок 1. Стоматологія” лише за буклетами та практикумами з підготовки до ЛШ.

Література

1. Півторак К. В. Формування особистості та мотивації до навчання у студентів медичного університету / К. В. Півторак, І. В. Феджага // Медична освіта. – 2011. – № 4. – С. 28–31.
2. Колесник Ю. М. Інформатизація ЗДМУ : підсумки, проблеми, перспективи / Ю. М. Колесник, О. А. Рижов // Актуальні питання дистанційної освіти та телемедицина 2009 : матеріали Всеукраїнської науково-практичної відео-конференції, 16–17 квітня 2009 р. – Запоріжжя : Вид-во ЗДМУ, 2009. – С. 4–7.
3. Закон Верховної Ради України № 537-V “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки”. – Офіційне видання Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – 102 с.
4. Рижов А. О. Інтелектуальна адаптивна система дистанційного навчання RAIOS-AI®. (Частина 1). Концеп-

Сучасна вища школа не може дати майбутньому спеціалісту безмежного об’єму знань. Але вона може та повинна фундаментально підготувати його до сприйняття потреби до самоосвіти. Вона повинна орієнтуватися на зміни традиційних форм навчальних занять. У цьому ракурсі суттєвим і ще зовсім не задіяним резервом, на наш погляд, є раннє і активне залучення студентів 1-го і 2-го курсів стоматологічного факультету базовими для ЛШ “Крок 1. Стоматологія” кафедрами до самостійної роботи з підготовки та контролю їх знань у СДН “Moodle”. Останнє послужить вагомим аргументом у формуванні самосвідомості студентів та вихованні почуття відповідальності за свою підготовку до ЛШ “Крок 1. Стоматологія” перед медичним університетом, батьками та суспільством.

Висновки. Використання студентами-стоматологами системи дистанційного навчання “Moodle” для самопідготовки до ліцензійного інтегрованого іспиту “Крок 1. Стоматологія” та її контролю сприяє покращенню рівня підготовки та досягненню більш високих її результатів.

Практичний досвід такої самопідготовки студентів з її контролем у системі дистанційного навчання сприяє формуванню клінічного мислення і, як наслідок – здобуттю професійних знань.

Виховання у студентів усвідомлення потреби самопідготовки та її контролю із використанням системи дистанційного навчання “Moodle” сприяє зростанню рівня готовності до складання ними ЛШ “Крок 1. Стоматологія”.

ція системи / А. О. Рижов // Запорожский медицинский журнал. – 2010. – Т. 12, № 1. – С. 23–27.

5. Титенко С. В. Освітні інтернет-системи та моделювання знань / С. В. Титенко // Лабораторія СЕТ. – Київ, 2006. – Режим доступу до журналу: http://www.setlab.net/?view=AIED_Overview.

6. Рыбина Г. В. Обучающие интегрированные экспертные системы : некоторые итоги и перспективы / Г. В. Рыбина // Искусственный интеллект и принятие решений. – 2008. – № 1. – С. 22–46.

7. Досвід організації самостійної роботи студентів при впровадженні кредитно-модульної системи навчання на кафедрі патологічної анатомії та судової медицини / І. С. Шпонка, Г. С. Кириленко, С. В. Козлов [та ін.] // Медична освіта. – 2010. – № 4. – С. 106–108.